

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3 Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
1.4 Szakterület	Pszichológia
1.5 Képzési szint	Mesteri képzés
1.6 Szak / Képesítés	Klinikai pszichológia: kiértékelés és beavatkozás

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	PMM2201 - Etika az alkalmazott pszichológiában						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Kanyaró (Szabó) Kinga adjunktus						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Kanyaró (Szabó) Kinga adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	4	2.6. Értékelés módja	E, VP	2.7 Tantárgy típusa	DC

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz óraszám	4	melyből: 3.5 előadás	2	3.6 szeminárium/labor	24
	8		4		
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					40
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					30
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					33
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					3
Vizsgák					2
Más tevékenységek					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	108				
3.8 A félév össz-óraszama	156				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> • A pszichológia és specifikusan a klinikai pszichológia és pszichoterápia területéhez kapcsolódó alapismeretek • Kutatásmódszertani alapismeretek • A pszichoterápiás folyamattal kapcsolatos alapismeretek • Az engedéllyel rendelkező gyakorlatozó pszichológusok képzési rendszerével kapcsolatos alapismeretek
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> • A krízishelyzetek felismerésének képessége és annak képessége, hogy felbecsülje a krízishelyzetnek a kliens jóllétére és életére gyakorolt hatását; • A mentális zavarok (beleértve a személyiségzavarokat is) pszichológiai kiértékelésének és pszichodiagnosztikájának alapképességei; • Kritikai gondolkodás képessége a terápiás kapcsolatnak a pszichológiai szolgáltatás eredményességére gyakorolt hatásmechanizmusát illetően; • Kritikai gondolkodás képessége a kutatásnak a humán résztvevőkre gyakorolt hatását illetően

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	Számítógép/laptop, videoprojector
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Számítógép /laptop, videoprojector

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C1. A klinikai pszichológia elméleti alapjainak és szakmai etikájának ismerete</p> <ul style="list-style-type: none"> • A végzős hallgató ismeri és alkalmazza az etikus magatartás deontológiai normáit a problémás helyzetekben. • A végzett hallgató rendelkezik azzal a képességgel, hogy szakmai feladatait a klinikai pszichológiára jellemző deontológiai alapelvek szerint tudja ellátni. <p>C2. Szakértelem alkalmazása a pszichodiagnosztikában illetve az egészséggel és betegségekkel kapcsolatos pszichológiai jelenségek értelmezésében</p> <ul style="list-style-type: none"> • A végzett hallgató a pszichológiai értékelésben etikai elveket és normákat alkalmaz
Transzverzális kompetenciák	<p>Kutatási elvek és etikai normák alkalmazása a társadalom-humán tudományokban</p> <ul style="list-style-type: none"> • A végzett hallgató ismeri az általa képzett szakterületen gyakorló pszichológus szabad gyakorláshoz való jogra vonatkozó szabályokat, kompetenciákat és szakmai lépéseket. • A végzett hallgató tevékenységét az etikai és szakmai deontológiai kódexekkel összhangban végzi. • A végzett hallgató rendelkezik az etikai problémák megoldásához és döntéshozatalhoz szükséges képességekkel, a pszichológus szakma etikai kódexének alapelvei alapján.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Etikai problémahelyzetek felismerése és megoldása a gyakorló pszichológus és a kutató pszichológus munkájában
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A normatív etikai modellek alkalmazásának képessége egy viselkedés etikai jellegének megítélésében; • A saját etikai vagy morális döntési képesség kritikai felülvizsgálata • A szakmai etikai előírások alkalmazása a saját pszichológusi gyakorlatban • Az etikai elvek és standardok kritikai elemzése és az elvek elsőbbségének megállapítása különféle kontextusokban • A kutatási folyamat oly módon történő megtervezése, amely tiszteletben tartja a pszichológiai kutatásban releváns etikai előírásokat

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Etikai alapfogalmak – moralitás, etika és alkalmazott etika	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
2. Az etika filozófiai megközelítései – metaetika és a Kanti deontológia	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	

3. Az etika filozófiai megközelítései – utilitarizmus és etikai erények	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
4. Etikai döntéshozatal és a morális fejlődés szakaszai	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
5. Etikai döntéshozatali elméletek és modellek	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
6. A szakmai etika fejlődése és a szakmai etikai kódexek gyakorlati alkalmazása a pszichológia és pszichoterápia területén	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
7. A pszichológusok szakmai etikai kódexe: bevezetés és alapfogalmak	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
8. A romániai pszichológusok (COPSI) szakmai etikai kódexének alapelvei és előírásai	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
9. Az Amerikai Pszichológusok Társaságának (APA) szakmai etikai kódexének alapelvei és előírásai	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
10. A British Psychological Society (BPS) és az Australian Psychological Society (APS) szakmai etikai kódexének alapelvei és előírásai	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
11. A COPSI, APA, BPS és APS etikai kódexek összehasonlítása	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	
12. Az etikai elvek alkalmazása a kutatói munkában. Nemzetközi előírások	Frontális bemutató, kiegészítő könyvészet elemzése, esettanulmányok	

Könyvészet

APA (2010). Ethical principles of psychologists and code of conduct. American Psychological Association: <http://www.apa.org/ethics/code/index.aspx>

APA. (1993). Guidelines for providers of psychological services to ethnic, linguistic, and culturally diverse populations. American Psychologist, 48, 45-48 (<http://www.apa.org/pi/oema/resources/policy/provider-guidelines.aspx>).

Australian Psychological Society. APS Code of Ethics: <https://www.psychology.org.au/getmedia/d873e0db-7490-46de-bb57-c31bb1553025/APS-Code-of-Ethics.pdf>

Banyrd, P., & Flanagan, C. (2005). Ethical Issues and Guidelines in Psychology. Routledge. British Psychological Society (2018). Code of Ethics and Conduct:

<https://www.bps.org.uk/sites/bps.org.uk/files/Policy/Policy%20-%20Files/BPS%20Code%20of%20Ethics%20and%20Conduct%20%28Updated%20July%202018%29.pdf>

<https://www.bps.org.uk/sites/bps.org.uk/files/Policy/Policy%20-%20Files/BPS%20Code%20of%20Ethics%20and%20Conduct%20%28Updated%20July%202018%29.pdf>

British Psychological Society (2014). Code of Human Research Ethics:

https://www.ed.ac.uk/files/atoms/files/bps_code_of_human_research_ethics.pdf

British Psychological Society. (2004). Guidelines for minimum standards of ethical approval in psychological research. Leicester:

BPS(https://www.abdn.ac.uk/psychology/documents/ethics/BPS_july2004_Guidelines_for_Ethical_Approval.pdf).

Colegiul Psihologilor din România (2013). Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă

practică.

Colegiul Psihologilor din România (2018). Propunere de revizuire a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică.

Deigh, J. (2010). An introduction to ethics. Cambridge University Press. Department of Health, Education, and Welfare (1979). The Belmont Report:

https://www.hhs.gov/ohrp/sites/default/files/the-belmont-report-508c_FINAL.pdf

DiLillo, D., & Gale, E. B. (2011). To Google or not to Google: Graduate students' use of the Internet to access personal information about clients. *Training and Education in Professional Psychology*, 5(3), 160-166.

Fisher, A. (2014). *Metaethics: An Introduction* Routledge.

Haidt, J. (2001). The emotional dog and its rational tail: a social intuitionist approach to moral judgment. *Psychological review*, 108(4), 814.

Joint Task Force for the Development of Telepsychology Guidelines for Psychologists. (2013). Guidelines for the practice of telepsychology. *American Psychologist*, 68(9), 791-800.

Knapp, S., Handelsman, M. M., Gottlieb, M. C., & VandeCreek, L. D. (2013). The dark side of professional ethics. *Professional Psychology: Research and Practice*, 44(6), 371.

Knapp, S., VandeCreek, L. D., Handelsman, M. M., & Gottlieb, M. (2013). Professional decisions and behaviors on the ethical rim. *Professional Psychology: Research and Practice*, 44(6), 378.

Kohlberg, L., & Hersh, R. H. (1977). Moral development: A review of the theory. *Theory into practice*, 16(2), 53-59.

Koocher, G. P. (2007). Twenty-first century ethical challenges for psychology. *American Psychologist*, 62, 375-384.

Lazarus, A. A. (1994). How certain boundaries and ethics diminish therapeutic effectiveness. *Ethics & behavior*, 4(3), 255-261.

Lind, G. (2008). The meaning and measurement of moral judgment competence. A dual-aspect model. In: Daniel

Fasko, Jr. & Wayne Willis, eds.: *Contemporary philosophical and psychological perspectives on moral development and education*, pp. 185-220. Creskill: Hampton Press.

Pinker, S. (2008) The moral instinct. *The New York Times*:

<http://www.nytimes.com/2008/01/13/magazine/13Psychology-t.html>

Pope K. & Vasquez M. (2007). *Ethics in Psychotherapy and Counseling: A Practical Guide* (3rd edition). John Wiley & Sons.

Skutch, A. F. (2007). *Moral foundations: an introduction to ethics*. Axios Press.

Sori, C. F., & Hecker, L. L. (2015). Ethical and legal considerations when counselling children and families. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 36(4), 450-464.

Sternberg, R. J. (2012). A model for ethical reasoning. *Review of General Psychology*, 4, 319- 326.

Sunstein, C. R. (2005). Moral heuristics. *Behavioral and brain sciences*, 28(4), 531-541.

Waluchow, W. J. (2003). *The Dimensions of Ethics*. Broadview Press.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szakmai etika és az etikai kódexek szükségessége	Esettanulmány, megvitatás	
2. A kanti deontológia alkalmazása	Esettanulmány, megvitatás	
3. A kanti deontológia, az utilitarista etika és az erények etikájának összehasonlítása	Esettanulmány, megvitatás	
4. A morális racionalitás mérése	Esettanulmány, megvitatás	

5. Az etikai és morális döntéshozatallal kapcsolatos kísérleti eredmények	Esettanulmány, megvitatás	
6. A szakmai etika története és releváns dokumentumok	Esettanulmány, megvitatás	
7. Az etikai kódex szakmai és jogi vonatkozásai	Esettanulmány, megvitatás	
8. A COPSI etikai kódex alkalmazása: gyakorlati példák	Esettanulmány, megvitatás	
9. Az APA etikai kódex alkalmazása: gyakorlati példák	Esettanulmány, megvitatás	
10. A BPS és APS etikai kódex alkalmazása: gyakorlati példák	Esettanulmány, megvitatás	
11. A sajátos célcsoportokkal folytatott munka etikai vonatkozásai: kiskorúak és öngyilkosságra hajlamos kliensek	Esettanulmány, megvitatás	
12. Etikai előírások a kutatás folyamatában. A tudományos kutatás standardjai	Esettanulmány, megvitatás	

Könyvészet

APA (2010). Ethical principles of psychologists and code of conduct. American Psychological Association: <http://www.apa.org/ethics/code/index.aspx>

APA. (1993). Guidelines for providers of psychological services to ethnic, linguistic, and culturally diverse populations. American Psychologist, 48, 45-48 (<http://www.apa.org/pi/oema/resources/policy/provider-guidelines.aspx>).

Australian Psychological Society. APS Code of Ethics: <https://www.psychology.org.au/getmedia/d873e0db-7490-46de-bb57-c31bb1553025/APS-Code-of-Ethics.pdf>

British Psychological Society (2018). Code of Ethics and Conduct:

<https://www.bps.org.uk/sites/bps.org.uk/files/Policy/Policy%20-%20Files/BPS%20Code%20of%20Ethics%20and%20Conduct%20%28Updated%20July%202018%29.pdf>

British Psychological Society (2014). Code of Human Research Ethics:

https://www.ed.ac.uk/files/atoms/files/bps_code_of_human_research_ethics.pdf

British Psychological Society. (2004). Guidelines for minimum standards of ethical approval in psychological research. Leicester: BPS

https://www.abdn.ac.uk/psychology/documents/ethics/BPS_july2004_Guidelines_for_Ethical_Approval.pdf.

Colegiul Psihologilor din România (2013). Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică.

Colegiul Psihologilor din România (2018). Propunere de revizuire a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică.

Knapp, S., Handelsman, M. M., Gottlieb, M. C., & VandeCreek, L. D. (2013). The dark side of professional ethics.

Professional Psychology: Research and Practice, 44(6), 371.

Knapp, S., VandeCreek, L. D., Handelsman, M. M., & Gottlieb, M. (2013). Professional decisions and

behaviors on the ethical rim. Professional Psychology: Research and Practice, 44(6), 378.

Joint Task Force for the Development of Telepsychology Guidelines for Psychologists. (2013). Guidelines for the practice of telepsychology. American Psychologist, 68(9), 791-800.

Kohlberg, L., & Hersh, R. H. (1977). Moral development: A review of the theory. Theory into practice, 16(2), 53-59. Koocher, G. P. (2007). Twenty-first century ethical challenges for psychology. American Psychologist, 62, 375-384.

Lazarus, A. A. (1994). How certain boundaries and ethics diminish therapeutic effectiveness. Ethics & behavior, 4(3), 255-261.

Lind, G. (2008). The meaning and measurement of moral judgment competence. A dual-aspect model. In: Daniel Fasko, Jr. & Wayne Willis, eds.: Contemporary philosophical and psycho-logical perspectives on moral development and education, pp. 185-220. Creskill: Hampton Press.

Pinker, S. (2008) The moral instinct. The New York Times:

<http://www.nytimes.com/2008/01/13/magazine/13Psychology-t.html>

Pope K. & Vasquez M. (2007). Ethics in Psychotherapy and Counseling: A Practical Guide (3rd edition). John Wiley & Sons.

Sori, C. F., & Hecker, L. L. (2015). Ethical and legal considerations when counselling children and families. Australian and New Zealand Journal of Family Therapy, 36(4), 450-464.

Waluchow, W. J. (2003). The Dimensions of Ethics. Broadview Press.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A Romániai Pszichológusok Kollégiuma, a szabadalommal rendelkező Pszichológusok Deontológiai Kódexe (www.copsi.ro) és a 213/2004-es Törvény alkalmazási feltételeiben megfogalmazott elismerési eljárásoknak megfelelően
- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.rncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás		Vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor		Vizsga egy esettanulmány alapján	50%
	Jelenlét	Min. 85%	
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Ha a félévi írásbeli vizsgán nem kapja meg az átmenő jegyet (5,00), akkor nem megy át a vizsgán, még akkor sem, ha a 10.5 pontban megjelölt előírásoknak eleget tett			
- Az óralátogatási kötelezettségeket (min. 85%) elmulasztó hallgató vizsgáról való kizárással büntetendő			
- A gyakorlati órák (laboratórium, gyakorlat, projekt stb.) esetében bepótlandó igazolt vagy igazolatlan hiányzások maximális hányada az össz óraszám legfeljebb 15%-a lehet (14 jelenlétből max. 3-szor lehet hiányozni)			
-Azoknak a diákoknak, akik újra felveszik a tantárgyat, az aktuális tantárgyi követelményeknek eleget kell tenniük			

- A vizsgán való csalás, vagy csalási kísérlet az egyetemről való kizárással sújtandó.

Kitöltés dátuma

2021.10.01.

Előadás felelőse

Dr. Kanyaró (Szabó) Kinga adjunktus

Szeminárium felelőse

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2021.10.01.

Intézetigazgató

Dr. Kiss Szidónia docens

